

**Eesti
Taimekasvatuse
Instituut**

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Kuidas saada maheseemnekasvatajaks?

Maheseemnekasvatuse infopäev Jõgeval 9.jaanuar 2020

Pille Ardel, Eesti Taimekasvatuse Instituut

Teemad

Kas seemne kasvatamiseks on

Sordi omanik, esindaja, säilitaja

Leping, litsentsitasu, OTS tasu

Nõuded seemnele

Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse muutmine

põldtunnustamise korraldamise osas, alates 01.04.2019

proovivõtmise osas, alates 01.04.2019

seemnelabori teenuse osas, alates 01.04.2019

riigilõivud, tasud, alates 01.01.2020

Etikettide printimine

Nõuanne

Kas seemne kasvatamiseks on ...

Põld

Põlluharimistehnika

Koristustehnika

Kuivati

Sorteerimine

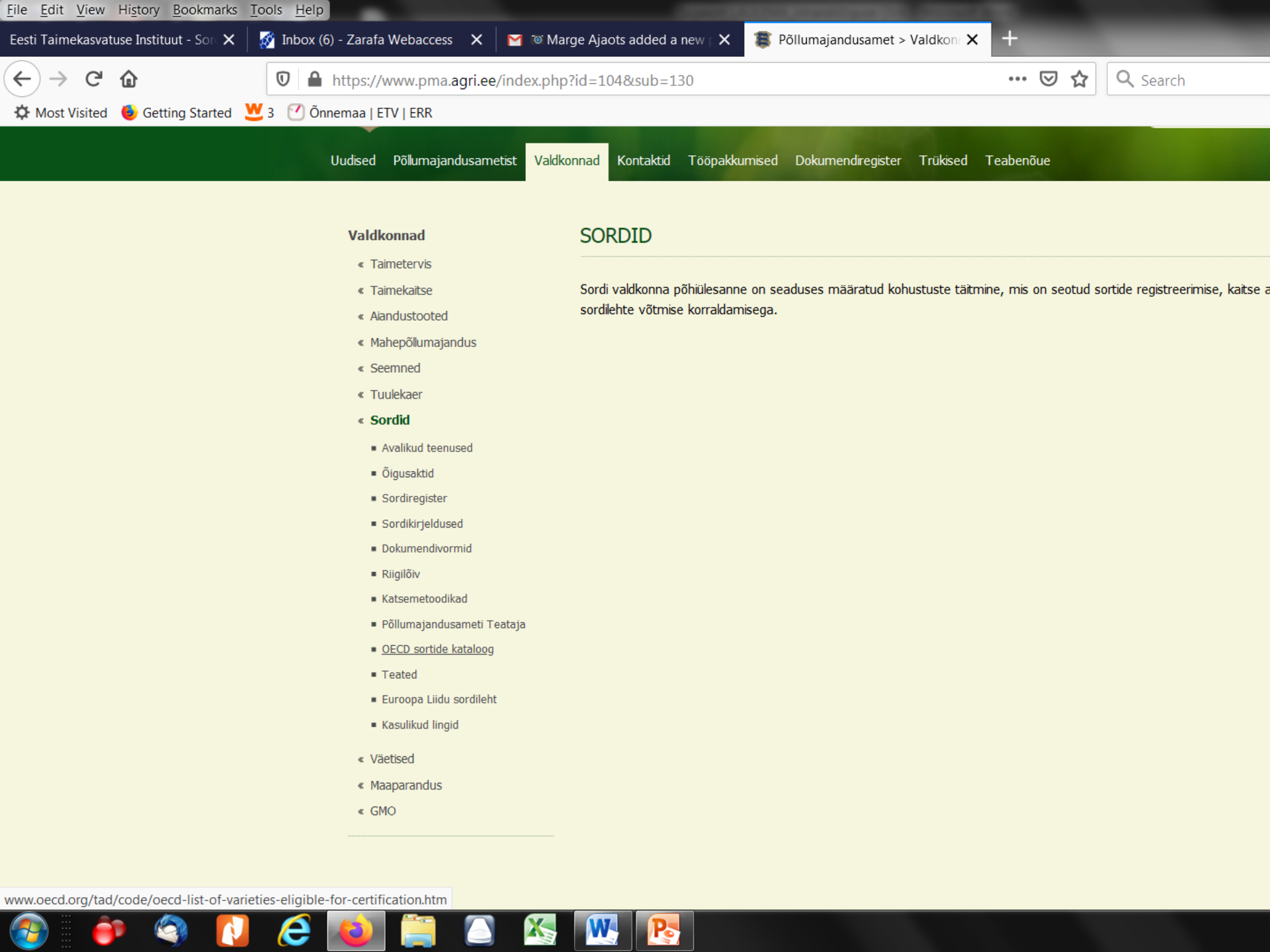
Pakendamine

Hoiustamine

Tarnimine, transport

Sordid

- ETKI - Jõgeva SAJ, EMVI
- ETKI - Jõgeva SAJ + koostöös valminud sordid
- Esindatavad sordid
- Vanad tuntud sordid, ETKI on säilitaja

Valdkonnad

- « Taimetervis
- « Taimekaitse
- « Alandustooted
- « Mahepõllumajandus
- « Seemned
- « Tuulekaer
- « **Sordid**
 - Avalikud teenused
 - Õigusaktid
 - Sordiregister
 - Sordikirjeldused
 - Dokumendivormid
 - Riigilõiv
 - Katsetooidikad
 - Põllumajandusameti Teataja
 - OECD sortide kataloog
 - Teated
 - Euroopa Liidu sordileht
 - Kasulikud lingid
- « Väetised
- « Maaparandus
- « GMO

SORDID

Sordi valdkonna põhiülesanne on seaduses määratud kohustuste täitmine, mis on seotud sortide registreerimise, kaitse ja sordilehte võtmise korraldamisega.

<https://www.pma.agri.ee> valdkond - Sordid

- Avalikud teenused
- Õigusaktid
- **Sordiregister** - **Eesti sordileht, Eestis kaitse all olevad sordid**
- **Sordikirjeldused (morfoloogilised kirjeldused)**
- Dokumendivormid
- Riigilõiv
- Katsemetoodikad
- Põllumajandusameti Teataja
- **OECD sortide kataloog**
- Teated
- **Euroopa Liidu sordileht EL põllu- ja köögiviljakultuuride sordileht**
(Põllukultuurid – 7 x aastas, köögivili - 5 x aastas, Euroopa Ühenduse Teataja (Official Journal) C-seerias)
- Kasulikud lingid

<https://www.pma.agri.ee> valdkond - Sordid

Kasulikud lingid

- Rahvusvaheline Uute Taimesortide Kaitse Liit (UPOV)
- **Ühenduse Sordiamet (CPVO) - EL kaitse all olevad sordid**
- **PMK Viljandi KK- riiklike majanduskatsete tulemused**
- Põhjamaade geenipank
- Tuntud puuvilja- ja marjakultuuride sortide sordikirjeldused
- Eesti Maaülikool Polli aiandusuuringute keskus
- Eesti Maaülikooli puuviljade ja marjakultuuride sordivaramu

Leping, litsentsitasu, OTS tasu

Litsentsileping seemnetootjaga

Litsentsitasu

- toodetud ja müüdüd sertifitseeritud seemne eest
- omale külvatud sertifitseeritud seemne eest

OTS tasu- MTÜ Eesti Seemneliit

Majandustegevusluba

Seemnete pakendamine

on majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MsüS) mõistes majandustegevus, mis on iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga ja püsiv tegevus.

Majandustegevuse üle teostab riikliku järelevalvet majandushaldusasutus, kes seemnete pakendamise korral on **Põllumajandusamet**.

Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse § 95 kohaselt peab seemnete pakendaja Põllumajandusametile esitama enne tegevuse alustamist majandustegevusteate, mille andmed kantakse taimekaitseseaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimeterwise registrisse.

Valdkonnad

- « Taimetervis
- « Taimekaitse
- « Aianudustooted
- « Mahepõllumajandus
- « **Seemned**
 - Avalikud teenused
 - Õigusaktid
 - Dokumentivormid
 - Riigilõivud kuni 31.12.2019
 - Riigilõivud alates 01.01.2020
 - Sertifitseeritavate taimeliikide loetelu
 - Seemnepõldude tunnustamine
 - Sertifitseeritud seemnepartiid
 - Sertifitseeritud seemnekogused taimeliikide kaupa
 - Sertifitseeritud seemnesead
 - Seemneproovivõtjad
 - Seemnekategoriate kvaliteedinõuded
 - Seemne import
 - Seemne pettuste kontaktpunktid
 - Kasulikud lingid
- « Tuulekaer
- « Sordid
- « Väetised
- « Maaparandus

SEEMNED

Seemne valdkonna põhitöö on seemnete sertifitseerimine rahvusvaheliste nõuete kohaselt. Ülesannet hulk kuulub veel riiklikku järelevalve korraldamine seemnete pakendamise ja turustamise üle.

Vastavalt [taimede paljundamise ja sordikaitse seadusele](#) peab [sordilehte](#) võetud sordi turustatav olema sertifitseeritud. Sordilehte võetavate taimeliikide loetelu leiate [siit](#). Turustamine eelpool nimetatud seaduse tähenduses on seemne müügiks pakkumine, müügi eesmärgil omamine, müümine või muu tasuta või tasu eest üleandmine. Turustamiseks ei loeta seemne üleandmist katsete tegemiseks, seemne teadus- ja aretustööks, või tootmiseks, kui sellega ei anta üle omandiõigust sellele seemnele või saadud viljale.

Seemne sertifitseerimine on selle põlvnemise, liigi- ja sordiehtsuse ning -puhtuse ja kvaliteedi kontrollimine ning seemnepakendite sulgemine ja märgistamine Põllumajandusameti järelevalve korraldusel vastavalt rahvusvahelisel kehtestatud nõuetele. Sõltuvalt taimeliigist või liikide grupist sertifitseerimise käigus põldtunnustamine, proovide analüüsimine ning järelkontrolli põldkatset.

Lõppeesmärgiks on kindlustada tarbija varustamine kontrollitud kvaliteetse seemnega ehk sertifitseeritud seemnega.

Põllumajandusamet korraldab seemne sertifitseerimise sordi omaniku, esindaja või säilitaja alusel. Taotlust on võimalik esitada [Maaeluministeeriumi kliendiportaali](#) kaudu. Juhendi esitamiseks leiate [siit](#). Rohkem infot seemnete sertifitseerimise kohta leiate [siit](#).

Vastavalt taimede paljundamise ja sordikaitse seadusele saab ettevõtja alates **01.04.2019** teha seemne sertifitseerimise toiminguid – põldtunnustamist, seemneproovi võtmist, seemnepartiide analüüsimist, kui tal on selleks olemas tegevusluba. Vastava loa väljastab Põllumajandusamet. Juhendi tegevuse taotlemiseks leiate [siit](#). Soovitusliku vormi taotluse täitmiseks leiate [siit](#).

Seemnete pakendamine on [majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse](#) (MsÜS) tähenduses majandustegevus, mis on iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga ja püsiv tegevus. Majandustegevuse üle teostab riikliku järelevalvet majandushaldusamet, kes seemnete pakendamise korral on Põllumajandusamet. [Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse](#) § 95 kohaselt peab seemne pakendaja Põllumajandusametile esitama enne tegevuse alustamist majandustegevusteate, mille kaudu kantakse taimekaitse seaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimetervise registrisse. Rohkem infot taimetervise registrikande taotlemise kohta leiate [siit](#). Seemne pakendajale esitatavate nõuete kohta leiate [siit](#).

<https://www.pma.agri.ee> valdkond - Seemned

- Avalikud teenused
- Õigusaktid
- Dokumendivormid
- Riigilõivud alates 01.01.2020
- Sertifitseeritavate taimeliikide loetelu
- Seemnepõldude tunnustamine
- Sertifitseeritud seemnepartiid
- Sertifitseeritud seemnekogused taimeliikide kaupa
- Sertifitseeritud seemnesegud
- Seemneproovivõtjad
- Seemnekategoriate kvaliteedinõuded
- Seemne import
- Seemne pettuste kontaktpunktid
- Kasulikud lingid

Nõuded seemnele

Nõuded seemnele

- Taimede paljundamise ja sordikaitse seadus
- Määrused
- Taimekaitse seadus + EL määrused
- Maheseeme – maheseadus + seotud määrused

Sordi säilitamine

PM määrus

Sordi sordilehte võtmise kord ning sordilehte võetavate taimeliikide loetelu; registreerimis- ja majanduskatsete tegemise kord; põllu- ja köögiviljakultuuri liigi tunnuste miinimumnõuded ning **järelevalve käigus sordi säilimise kontrollimise nõuded**

Põllumajandusministri 24. märtsi 2006. a määrus nr 38

Sordi säilimist kontrollitakse sertifitseerimise käigus

Seemnete sertifitseerimine

- Kvaliteetne sisend põllumajanduses
- Kõrgem saagipotentsiaal
- Seemne turustamise reeglid
- Rahvusvaheline seemnekaubandus
- Toetuskeemi osa (KSM, Mahe)

Sertifitseerimine on

- seemne põlvnemise liigi- ja sordiehtsuse ning -puhtuse ja kvaliteedi ning taimetervisenõuetele vastavus
 - põldtunnustamine
 - proovivõtmine ja analüüsimine
 - järelkontrolli põldkatsed
- pakendite sulgemine
- märgistamine

2019 väljavolitamine seemnekasvatajale

Va järelkontroll

Seemnete sertifitseerimine

- Sordileht - sordilehte võetavad taimeliigid
- Põlvnemine - kategooriad SE -> E -> C (C1, C2, C3) ST, GR
- Taimik - sordiehtne ja -puhas, haigusvaba
- Seemne kvaliteet - idanev, puhas, haigusvaba
- Seemnepartii - homogeenne, suletud pakendis, märgistatud

Teravili

Liikide nimekiri, millele nõuded kehtivad

Teraviljakultuuride sordid on kantud sordilehte - EL põllukultuuride sordileht

https://ec.europa.eu/food/plant/plant_propagation_material/plant_variety_catalogues_databases/search/public/index.cfm

Seeme on sertifitseeritud pädeva asutuse poolt

Seeme vastab kvaliteedinõuetele

Märgistus on vastav kategooriale

Väikepakendit tootja etiketiga ei ole

Peab olema originaalpakend pädeva asutuse poolt väljastatud etiketiga

Harilik tatar – alates 30.06.2020 tohib turustada vaid sertifitseerituna

Tatar ei kuulu EL sordilehe liikide hulga

Söödakultuurid

Liikide nimekiri, millele nõuded kehtivad

Sort on kantud sordilehte - EL ühtne põllukultuuride sordileht

https://ec.europa.eu/food/plant/plant_propagation_material/plant_variety_catalogues_databases/search/public/index.cfm

Seeme vastab kvaliteedinõuetele

Seeme on sertifitseeritud pädeva asutuse poolt

Märgistus on vastav kategooriale

Söödakultuurid

Alla 10 kg söödakultuuri C-kategooria seemnepakendi tootja etiketi märgistus

- Liiginimi eesti- ja ladinakeeles
- Sordinimi (originaalkujul)
- Seemne kategooria ja selle lühend (C)
- Partii number või viitenumber
- Partiinumbri määranud asutuse nimi ja liikmesriigi nimi või selle tähis
- Kaal või seemnete arv
- Märgistuse eest vastutava tootja nimi ja aadress või tunnusmärk
- Proovi analüüsimise kuu ja aasta
- EL B-väikepakend
- Puhitus seemne korral taimekaitsevahendi nimetus, toimeaine ja hoiatuslaused

Köögiljaseeme

Liikide nimekiri, millele nõuded kehtivad

Sort on kantud sordilehte - EL ühtne köögiviljakultuuride sordileht

https://ec.europa.eu/food/plant/plant_propagation_material/plant_variety_catalogues_databases/search/public/index.cfm Seeme on toodetud

sordiomaniiku korraldamisel

Seeme vastab kvaliteedinõuetele

Sordiehtsus ja –puhtus

Analüütiline puhtus

Teiste liikide sisaldus

Idanevus

Köögiviljaseeme

Pakendile

Pildiga pakendi korral võib info kantud otse pakendile

Ühevärvilise pakendi kasutamisel kantakse info tumekollast värvi etiketile

Pakend on suletud selliselt, et seda ei oleks võimalik avada ilma pakendit, pitseeringut või etiketti rikkumata

Originaalpakendist turustamise eesmärgil seemne ümberpakendamine

Majandustegevusteade taimeterviseregistrile (ühekordne)

Teavitust PMA-le pakendamise alustamise ja lõpetamise kuupäevadest (1 x aastas)

Köögiviljaseeme

Märgistus sisaldab ettenähtud infot

Standardseemne pakendi märgistus

- Liiginimi eesti- ja ladinakeeles
- Sordinimi (originaalkujul)
- Seemne kategooria
- Partii number
- Kaal või seemnete arv
- Märgistamise eest vastutava tootja nimi ja aadress või tunnusmärk
- Pitseerimise kuu ja aasta või viimase idanevuse määramise aasta
- Sõnad „EL nõuded ja standardid“
- Puhitud seemne korral taimekaitsevahendi nimetus, toimeaine ja hoiatuslaused

Seemnete sertifitseerimise taotlemine

Põllu tunnustamise avaldus 15. mai PMAIS

[Kliendiportaali](#) või [e-posti teel](#)

sordiomaniku, -esindaja, -säilitaja kinnitusega taotlus

Seemnete sertifitseerimise taotlemine

15. mai taotlus PMAle

- sordiomaniku, -esindaja, -säilitaja kinnitusega taotlus 10. maiks

Seemne põllu omanik esitab põllu tunnustamiseks taotluse läbi PMAIS'i alates 2017. Põllu peab seemnekasvataja esitama varem, et sordi omanikul või esindajal jääks piisavalt aega kinnitamiseks – ETKI'l on ligi 600 põldu

- kliendiportaal või e-posti teel, paberil
e-posti teel, paberil PMA peab käsitsi sisestama

Vead: riigilõivu ei saa maksta, tunnustajat ei saa valida, ridu ei kopeeri, inimlik eksitus -Näide: Maaviljeluse instituut

KOGU SEEMNEDOKUMENTATSIOON SALVESTATAKSE PMAISis

Sertifitseerimine PMAIS

Seemnekasvataja sisestab põllu andmed

Seemnepõllu omanik C1, C2, C kategooria põllule

valib tunnustaja

tunnustab ise

tellib töö

SE, E – tunnustab PMA ametnik

Sordi omanik kinnitab taotluse

Põldtunnustaja saab info töölehele, täidab
vaatlusandmed

PMA kinnitab tunnustamise

Seemneproov

Seemnepartii - ühe taimeliigi kindla sordi ühtlase kvaliteediga seemnekogum, mis on nõuetekohaselt pakendatud ja märgistatud, müügikonditsiooni viidud

Teraviljadel on maksimaalne seemnepartii kaal 30 tonni (+5%)

Seemnepartii number EE19- 01001

EE - riigi tähis

19 - saagiaasta lühend (2019)

01 - proovivõtja personaalne kood

001 - kolmekohaline jooksev järjekorra number

Seemneproovi võtmine

Rahvusvahelise Seemnekontrolli Assotsiatsiooni (ISTA) metoodika

Proovivõtmise ora või automaatne seade

Algproovid jagatakse keskmiseks prooviks

Teraviljadel 1+1 kg (analüüs+järelkontroll)

Tuulekaera kahtluse korral 3 kg

Seemneproovi analüüsimine

Põllumajandusuuringute Keskuse seemnekontrolli
laboratoorium Sakus (Teaduse 4/6, Saku)

ISTA akrediteering

Määratakse

seemne puhtus

teiste taimede seemnete sisaldus

idanevus

1000 tera kaal

niiskus

seemnega levivad olulised taimekahjustajad

Seemnepartii puhtus

PM määrustega kehtestatud kvaliteedinõuded

C-kategooria teravili

puhtus 98%,

teiste taimede seemned kuni **10**, sellest 7 teravilja või 7 teist taimeliiki, v.a **tuulekaer (0)**, viljatu kaer (0), uimastav raihein (0), põldrõigas (3), harilik äiakas (3)

SE, E kategooria teravili

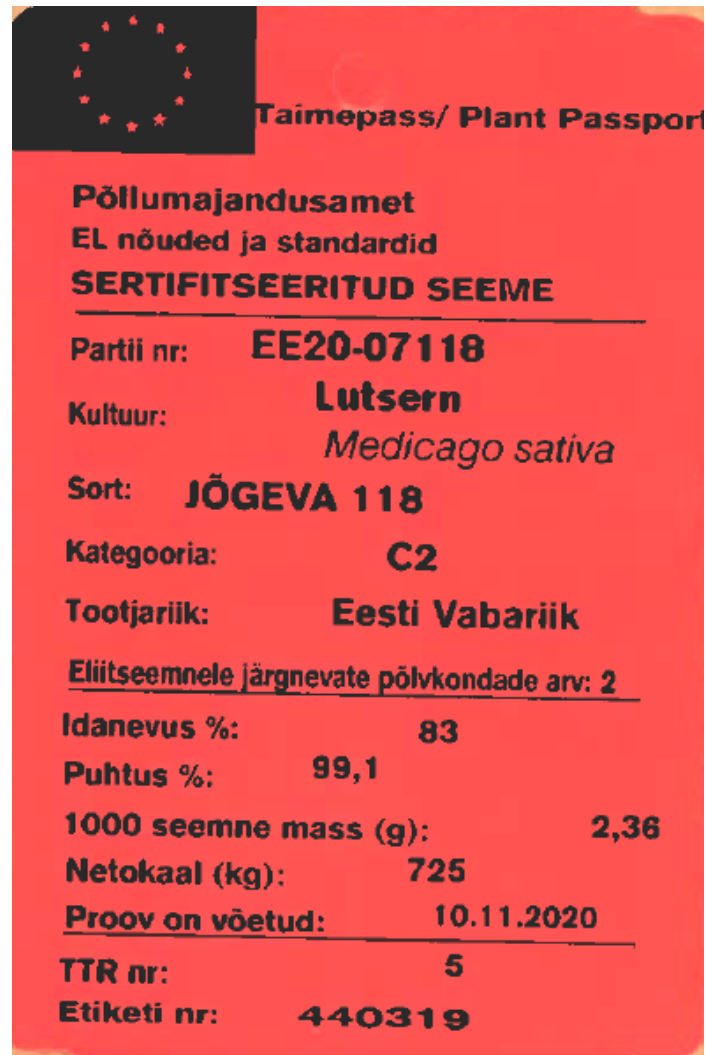
puhtus 99% (rukis, tritikale 98%)

teiste taimede seemned kuni **4**, sellest 1 teravili või 3 teist taimeliiki, v.a **tuulekaer (0)**, viljatu kaer (0), uimastav raihein (0), põldrõigas (1), harilik äiakas (1)

Etiketid

<p>Põllumajandusamet SUPERELITSEEME</p> <p>Partii nr: EE14-51948 Kultuur: Põlduba <i>Vicia faba</i> Sort: JÕGEVA Kategooria: SE <small>Sert.seemne kategoorialo eelnevate põlvkondade arv: 2</small> Tootjariik: Eesti Vabariik</p> <p>Idanevus %: 95 Puhtus %: 99,1 1000 seemne mass (g): 655 Netokaal (kg): 1000 Proov on võetud: 19.11.2014</p> <p>TTR nr: 51 Etiketi nr.: 66754</p>	<p>Põllumajandusamet EL nõuded ja standardid ELITSEEME</p> <p>Partii nr: EE14-26548 Kultuur: Suvioder <i>Hordeum vulgare</i> Sort: IRON Kategooria: E Tootjariik: Eesti Vabariik</p> <p>Idanevus %: 99 Puhtus %: 99,8 1000 seemne mass (g): 48,1 Netokaal (kg): 1000 Proov on võetud: 10.12.2014</p> <p>TTR nr. 3906 Etiketi nr.: 71675</p>	<p>Põllumajandusamet EL nõuded ja standardid SERTIFITSEERITUD SEEME</p> <p>Partii nr: EE14-04738 Kultuur: Aasurmikas <i>Poa pratensis</i> Sort: ESTO Kategooria: C <small>Elitiseemnele järgnevate põlvkondade arv: 1</small> Tootjariik: Eesti Vabariik</p> <p>Idanevus %: 85 Puhtus %: 98,6 1000 seemne mass (g): 0,36 Netokaal (kg): 360 Proov on võetud: 1.12.2014</p> <p>TTR nr: 3937 Etiketi nr.: 72093</p>	<p>Põllumajandusamet SERTIFITSEERITUD SEEME</p> <p>Partii nr: EE14-04730 Kultuur: Päideroog <i>Phalaris arundinacea</i> Sort: PEDJA Kategooria: C <small>Elitiseemnele järgnevate põlvkondade arv: 1</small> Tootjariik: Eesti Vabariik</p> <p>Idanevus %: 86 Puhtus %: 98,8 1000 seemne mass (g): 0,96 Netokaal (kg): 600 Proov on võetud: 21.11.2014</p> <p>TTR nr: 3937 PMA 72087</p>
<p>Põllumajandusamet EL nõuded ja standardid ELITSEEME</p> <p>Partii nr: EE14-04747 Kultuur: Lutsern <i>Medicago sativa</i> Sort: JÕGEVA 118 Kategooria: E Tootjariik: Eesti Vabariik</p> <p>Idanevus %: 84 Puhtus %: 99,6 1000 seemne mass (g): 2,11 Netokaal (kg): 53 Proov on võetud: 2.12.2014</p> <p>EE-ÖKO-01 TTR nr: 2480 Etiketi nr.: 72083</p>	<p>Põllumajandusamet EL nõuded ja standardid ELITSEEME</p> <p>Partii nr: EE14-04746 Kultuur: Lutsern <i>Medicago sativa</i> Sort: JÕGEVA 118 Kategooria: E Tootjariik: Eesti Vabariik</p> <p>Idanevus %: 67 Puhtus %: 99,9 1000 seemne mass (g): 2,14 Netokaal (kg): 39 Proov on võetud: 2.12.2014 Ei vasta idanevuse nõuetele</p> <p>EE-ÖKO-01 TTR nr: 2480 Etiketi nr.: 72080</p>	<p>Põllumajandusamet LÕPUNI SERTIFITSEERIMATA SEEME</p> <p>Partii nr: EE14-66352 Kultuur: Põldtimut <i>Phleum pratense</i> Sort: ANAHITA Kategooria: C</p> <p>Tunnustamisakt: 78140993 Tootjariik: Eesti Vabariik Netokaal (kg): 500 Etiketi nr.: 66468</p>	<p>Põllumajandusamet EL nõuded ja standardid SERTIFITSEERITUD SEEME</p> <p>Partii nr: EE14-04757 Kultuur: Suvinisu <i>Triticum aestivum</i> Sort: MOONI Kategooria: C2 Tootjariik: Eesti Vabariik</p> <p>Idanevus %: 96 Puhtus %: 99,9 1000 seemne mass (g): 25,8 Netokaal (kg): 1000 Proov on võetud: 18.12.2014</p> <p>TTR nr: 2480 Etiketi nr.: 71916</p>

Etikett + taimepass

The image shows a red plant passport label. At the top left is the European Union flag. The text is in Estonian and English. It identifies the issuing authority as the Estonian Agricultural Inspectorate, the seed as Medicago sativa (Lucerne) variety Jõgeva 118, and provides various quality and identification metrics.

Taimepass/ Plant Passport

Põllumajandusamet
EL nõuded ja standardid
SERTIFITSEERITUD SEEME

Partii nr: EE20-07118

Kultuur: Lutsern
Medicago sativa

Sort: JÕGEVA 118

Kategooria: C2

Tootjariik: Eesti Vabariik

Eliitsemnele järgnevate põlvkondade arv: 2

Idanevus %: 83

Puhtus %: 99,1

1000 seemne mass (g): 2,36

Netokaal (kg): 725

Proov on võetud: 10.11.2020

TTR nr: 5

Etiketi nr: 440319

Toimingute volitamine

Alates 01.04.2019

Majandustegevusluba

põldtunnustamiseks

seemneproovi võtmiseks

seemneproovi analüüsimiseks

Koolitatud põldtunnustaja /proovivõtja (tunnistus)

Akrediteeritud labor (EAK akrediteering)

Põldtunnustajad

Põldtunnustamise tegevusluba PMA

Koolitustunnistusi 35

Tegevusloaga 33

81% seemnepõldude pinnast (13 069 ha 14 928-st)

PMA 5% kontroll (63 põldu, 832 ha)

Seemneproovivõtjad

Seemneproovi võtmise tegevusluba PMK

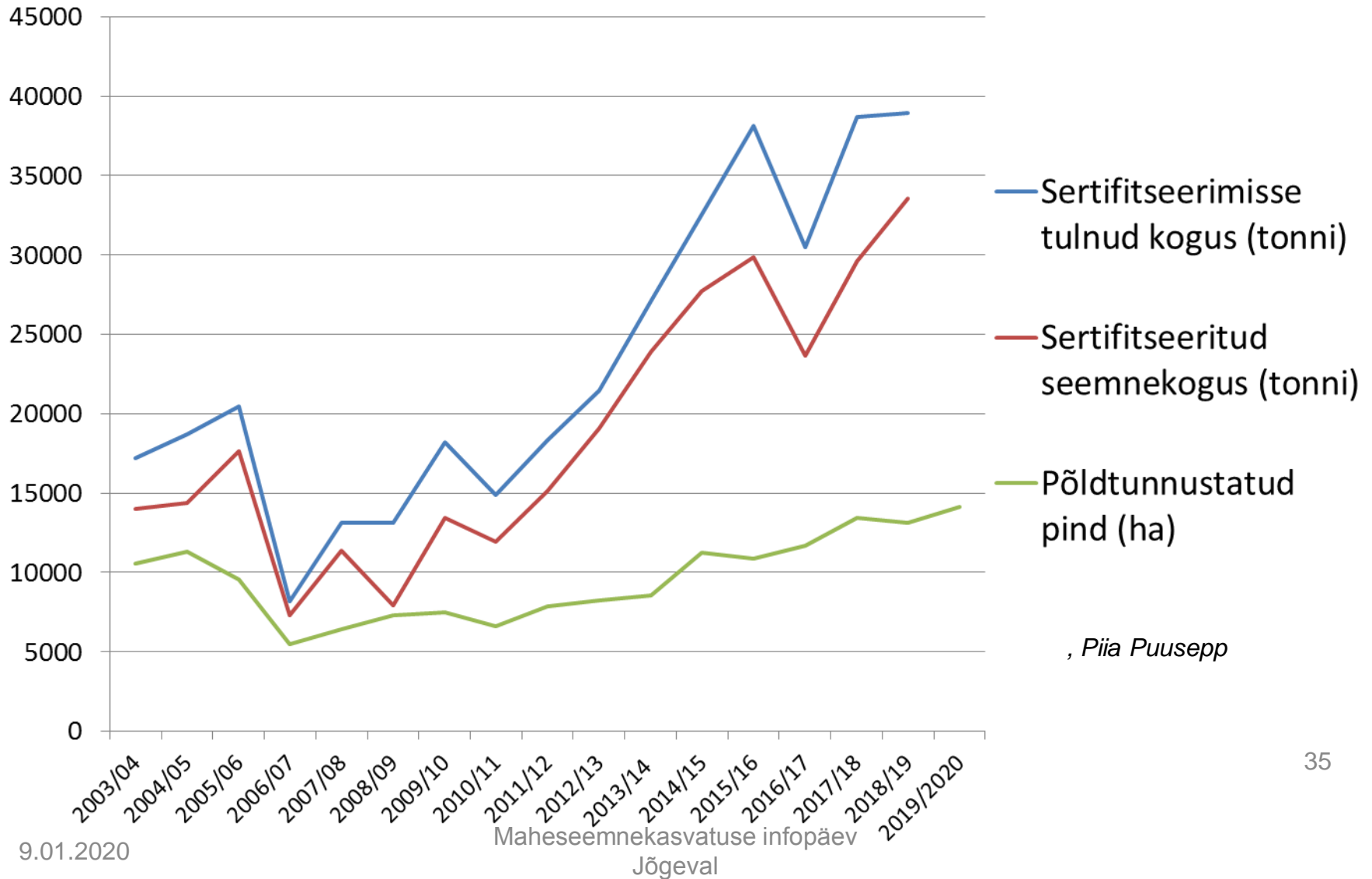
väljastatud koolitustunnistusi 23

tegevusloaga seotud 23

seemneproove võtavad 17

PMA 5% kontrollproove (2019 aastal võetud 24 proovi)

Seemnete sertifitseerimine 2011-2018

RUP 2015

Seemnete sertifitseerimise süsteemi muutmise mõju hindamine. Protsessi ja katsete maksumuse analüüs

Kalvi Tamm, Pille Ardel, Raivo Vettik

https://www.pikk.ee/upload/files/lisa_sertifitseerimine_2015.pdf

Muudatuste ettevalmistamine-ETKI/Eesti
Seemneliit koostööpartner seemnevaldkonnas

Toimingute volitamine

Kuni 01.04.2019

- Volitatud põldtunnustaja
- Volitatud proovivõtja
- Väljaõpe
- Haldusleping
- Tasustamise kord
 - põldtunnustaja – PMA palgal
 - proovivõtja ettevõtte palgal

Seaduse muutmisel alates 01.04.2019

- Majandustegevusluba
põldtunnustamiseks
seemneproovi võtmiseks
seemneproovi analüüsimiseks
- Koolitatud põldtunnustaja/proovivõtja
- Akrediteeritud labor

MEM abi seemnetootjale

Esmased koolitused tasuta

põldtunnustajale

proovivõtjale

Põldtunnustamise aluskoolituse läbinud ja
tegevusloa saanud 2019.a

35 põldtunnustajat + PMA seemneinspektorid

23 seemneproovivõtjat

Teraviljaseemne sertifitseerimise riigilõiv

Kehtis 2019 aasta lõpuni

- Teravilja seemnepõllu tunnustamine hektar 3 eurot
SE,E põllud teeb PMA ametnik
- Proovivõtmise
- Proovivõtmise riigilõivust on vabastatud ettevõtted, kellel on automaatne proovivõtmise seade ja/või oma proovivõtja

Teraviljaseemne sertifitseerimise riigilõiv

RUPi uuring põldtunnustamise maksumus:

2019 PMA-le 6,79 €/ha

riigilõiv 3 €/ha

- 3,79 €/ha

Seemnetootja kulud 3,37 €/ha

Väiksem sõidukulu ja üldkulu

Teraviljaseemne sertifitseerimise riigilõiv alates 1.01.2020

Põldtunnustamine

teravilja õli- ja kiukultuuri, põldoa ja -herne, peedi ning köögiviljakultuuri puhul seemnepõllu hektar **14 eurot**
söödakultuuri, välja arvatud põldoa ja -herne **puhul 7 eurot** hektari kohta

Riigilõivust on vabastatud toimingud, mida teostab tegevusloaga volitatud isik

Põldtunnustamine ETKI

2019

ETKI tunnustaja 762,45 ha x 1,86=1418,17 €

PMA tunnustaja 206,18 ha= 500,85€

Heintaimede E, SE vabastatud riigilõivust

2020

Riigilõivu ei võeta söödakultuuri SE ja E kategooria seemne põldtunnustamise eest

ETKI tunnustaja 762,45 ha = ? € 8,58€ 6541,83 €

PMA tunnustaja 206,18 ha, sellest 25,73 ha tasuta = 2526,3 €

Põldtunnustamine ETKI

Tunnustamisel vajalik inventar ja materjalid			Maksumus	
Binokkel	€/põld	0,224	85 €, amort 10 aastat	Digizone
Luup	€/põld	0,047	9 €, amort 5 aastat	Oomipood
Kirjatarbed	€/põld	0,263	10 € aastas	
Töörõivaste komplekt	€/põld	0,35	175 eur, amort 4 aastat	

+ arvuti või selle kasutamise võimalus PMAIS
transport

Teraviljaseemne sertifitseerimise riigilõiv alates 1.01.2020

Seemneproovi võtmise eest

- teravilja, õli- ja kiukultuuri, põldoa ja -herne, peedi ning köögivilja puhul 100 eurot ühe proovi kohta ja lisaks 75 eurot iga järgmise seemneproovi võtmise eest samas ettevõttes sama proovivõtmise korra ajal;
- söödakultuuri liigi, välja arvatud põldoa ja -herne puhul 50 eurot ühe proovi kohta ja lisaks 35 eurot iga järgmise seemneproovi võtmise eest samas ettevõttes sama proovivõtmise korra ajal

Seemneproovi võtmine ETKI

ETKI'l 2017.aastal 144 seemneproovi

Kokkuvõid?

$144 \times 40 = 5760 \text{ €}$

$144 \times 10 = 1440 \text{ €}$

$1+3 \text{ proovi} = 70 \text{ €}$, siis 2520 €

$144 \times 100 = 14400 \text{ €}$

$144 \times 75 = 10800 \text{ €}$

$1+3 \text{ proovi} = 325 \text{ €}$, siis 11700 €

Proovivõtmine ETKI varustus

Proovipuur	€/partii	1,11	1064 € km-ta, amort 10 a
Seemnejagaja	€/partii	0,99	950 € km-ta, amort 10 a
Antiseptik	€/partii	0,07	8€, 1l Chemisept aastas
3 ämbrit 10 L	€/partii	0,009	5 €, amort 5 aastat
Plommitangid	€/partii	0,084	48 €, amort 5 aastat
Plomminöör	€/partii	0,463	3,70, 120 m, 0,5 m pakend
Paberkott	€/partii	0,022	2,16, 100 tk
Plomm	€/partii	1,26	0,042 €/plomm
Turvakleebis	€/partii	0,84	0,028 €/etikett
Kaal	€/partii	0,035	20 €, amort 5 aastat
Lood	€/partii	0,035	20 €, amort 5 aastat
Kühvel	€/partii	0,009	10 €, amort 10 aastat
Joonlaud	€/partii	0,009	2 €, amort 2 aastat
Proovivõtu laud	€/partii	0,013	15 €, amort 10 aastat
Tolmuimeja	€/partii	0,1	46 €, amort 4 aastat
Paberlapid	€/partii	0,044	2 € pakk, 135 lehte, 3 lehte/partii
Cargoga saatmise kulu	€/partii	1,00	1 €/partii
Proovivõtmise ja etiketeerimise osakaal kogu tööajast		0,3	Kui suur osa tööriiete kasutusest on seotud proovivõtmisega.
Töörõivaste komplekt	€/partii	0,11	175 €, amort 4 aastat

Seemneproovi võtmine

PMK hinnakiri €

Koolitus 1 päev Sakus	55
Ametlike proovivõtjate täiendkoolitus Eesti piires	105
Proovivõtja audit Eesti piires	105

Seemneproovi analüüsimise eest tasumine

- **Alates 01.04.2019, st on teenustasu**, mida maksab partii omanik PMK seemelabori arve alusel
- Tulemusi ei väljastata, kui arve ei ole makstud
- Sertifikaati PMAst ka enne ei saa

Seemneproovi analüüsimine sertifitseeritavale seemnepartiile

	Tera- ja kaunvili miinimum 2500 seemet	€	€
1	Kompleksanalüüs (täisanalüüs)	99,6	60
2	Idanevuse määramine	29,7	
3	Idanevuse määramine puhitud seemnest	38,6	
4	Odra triiptõbi	30,5	
5	Odra ja nisu lendnõgi	54,2	
6	Niiskuse määramine kuivatuskapiga	12,4	
7	Kaera lendnõgi	26,9	
8	Nisu kõvanõgi	26,9	
9	Tuulekaera määramine (3 kg) va kaer	42,45	
10	Tuulekaera määramine kaerast (3 kg)	62.25	

Seemneproovi analüüsimine sertifitseeritavale seemnepartiile

	Kõrrelised heintaimed miinimum 2500 seemet	€	€
11	Üldpuhtus	37,8	
12	Täisanalüüs	53,9	24
13	Piiratud analüüs	27,15	
14	1000 seemne kaal	19,5	
15	Idanevuse määramine	36,95	
16	Tuulekaera määramine (3 kg)	62,25	
17	Heintaimede segu %-ne koostis, 1 liik	41,55	

Seemneproovi analüüsimine sertifitseeritavale seemnepartiile

	Liblikõielised heintaimed miinimum 2500 seemet	€	€
18	Üldpuhtus	27,5	
19	Täisanalüüs	41,55	60
20	Piiratud analüüs	19,9	
21	1000 seemne kaal	19,5	
22	Idanevuse määramine	36,95	

Seemneproovi analüüsimise väljavolitamine

- Eesti Akrediteerimiskeskuse poolt akrediteeritud EAK auditeerib 1X aastas
- Laboril peavad olema protseduurireeglid/kvaliteedi käsiraamat
- Peab osalema võrdluskatsetes
- Võtma ja säilitama analüüsitavaid proove
- Tegevusloaga laboreid kontrollitakse 1 x aastas PMA poolt vähemalt 5% ulatus

Seemneproovi analüüsimise väljavolitamine

- Olemas riistvara – KEVILI terminalid
- Vaba tööjõud väljaspool tippvastuvõttu
- Oskused õpitavad
- Eelkõige teravili, hernes, raps
- Keeruline – heintaimede seeme, umbrohuseemnete määramine, teiste liikide määramine, väärarenguga idandite määramine

Järelkontrolli katsed

- 100% SE, E, C1 partiidest,
sh paljundamiseks sissetoodud seemnepartiid
- 5-10% C ja C2

PMK Viljandi Katsekeskus

8,8 m² , 300 tera/m²

E, E - 3 katselappi

C1 - 2 lappi

C2 - 1 lapp

- **ühele partii maksumus järelkontrolli katses
ca 50 €**

Sertifitseerimise otsus

- PMA annab haldusotsuse
2lk, arusaamatu välispartneritele, alles teisel lehel tehnilised näidud
- Trükib etiketid
Etikettide trükkimine Sakus ja Tartus, post aeglane, pühad
Võimalik ise printida
 - printer
 - etiketi paber
 - kas PMA fail (programm vastuvõtmiseks) või koostad ise

Seemnepartiide üle arvestuse pidamine

- Tápne
- Iga seemnepartii liikumine peab olema jälgitav ning arvestuse pidamisest leitav laoraamat, programm saateleht müügiarve
- Dokumente peab säilitama 3 aastat

Kokkuvõte

- Sertifitseerimisel on oluline protsessi kiirus, eriti sügisel talivilja puhul
- Sõltumatus tööde planeerimisel
- Omanik maksab nii personali kui materjali kulud, pole tasuta
- **Vastutus kvaliteedi eest - seemnetootjale**
- Oluline pidev koolitus – proovivõtjad, põldtunnustajad, labor, seemnetootmisega tegelevad töötajad

ETKIs aretatud ja esindatavate sortide arv tootmises

- Kokku sordilehes 87 sorti
- Säilitussordina sordilehes 6 sorti
- EL lehest 4 sorti
- 37 liiki

ETKIs aretatud ja esindatavate sortide arv tootmises

Liik eesti keeles	Liik ladina keeles	Sortide arv Eesti sordilehes	Sordid	Esindatavad EL sordilehes sordid	Säilitusordid Eesti sordilehes	Registreeritud sordid
teravili		24				
suvioder	Hordeum vulgare L.	5	Tuuli, Anni, Leeni, Maali, Grace			
paljasteraline oder	Hordeum vulgare L.			Kornelija		
tatar	Fagopyrum esculentum Moench	1	Aiva			
harilik kaer	Avena sativa L.	3	Kalle, Kusta, Jaak			
suvinisu	Triticum aestivum L. emend Fiori et Paol.	5	Uffo, Mooni, Hiie, Voore, Manu	Specifik		
talinisu	Triticum aestivum L. emend Fiori et Paol.	7	Ruske, Kallas, Ada, Nemunas, Fredis, Edvins, Perenaise			
talirukis	Secale cereale L.	3	Sangaste, Vambo, Elvi			
talitritikale	xTriticosecale Wittm.	1	Ruja			

ETKIs aretatud ja esindatavate sortide arv tootmises

Liik eesti keeles	Liik ladina keeles	Sortide arv Eesti sordilehes	Sordid	Esindatavad EL sordilehe sordid	Säilitussordid Eesti sordilehes	Registreeritud sordid
kõrrelised heintaimed		16				
puhmikuline punane aruhein	<i>Festuca rubra</i> L.	1	Herbert			
võsundiline punane aruhein	<i>Festuca rubra</i> L.	1	Kauni			
päideroog	<i>Phalaris arundinacea</i> L.	1	Pedja			
põldtimut	<i>Phleum pratense</i> L.	3	Jõgeva 54, Tia, Tika			
aasnumikas	<i>Poa pratensis</i> L.	1	Esto			
ohtetu luste	<i>Bromus inermis</i> Leyss.	1	Lehis			
lamba-aruhein	<i>Festuca ovina</i> L.	2	Ave, Kihnu			
harilik aruhein	<i>Festuca pratensis</i> Huds.	2	Arni, Jõgeva 47			
sale haguhein	<i>Koeleria macrantha</i> (Ledeb.) Schult. Pers.	1	Ilo			
itaalia-raihein	<i>Lolium multiflorum</i> Lam. ssp. non <i>alternativum</i>	1	Talvike			
karjamaa-raihein	<i>Lolium perenne</i> L.	2	Raite, Raidi			

ETKIs aretatud ja esindatavate sortide arv tootmises

Liik eesti keeles	Liik ladina keeles	Sortide arv Eesti sordilehes	Sordid	Esindatavad EL sordilehe sordid	Säilitusordid Eesti sordilehes	Registreeritud sordid
põldhernes	<i>Pisum sativum</i> L. (Partim)	2	Mehis, Kirke	Avantgarde, Aurelia		
põlduba	<i>Vicia faba</i> L.	1	Jõgeva			
liblikõielised heintaimed		12				
roosa ristik	<i>Trifolium hybridum</i> L.	1	Jõgeva 2			
punane ristik	<i>Trifolium pratense</i> L.	4	Jõgeva 433, Varte, Ilte, Jõgeva 205			
valge ristik	<i>Trifolium repens</i> L.	2	Jõgeva 4, Tooma			
söödagaleega	<i>Galega orientalis</i> Lam.	1	Gale			
harilik lutsern	<i>Medicago sativa</i> L.	3	Juurlu, Jõgeva 118, Karlu			
valge mesikas	<i>Melilotus alba</i> Medik.	1	Kuusiku 1			
hulgalehine lupiin	<i>Lupinus polyphyllus</i> Lindl.					Lupi

ETKIs aretatud ja esindatavate sortide arv tootmises

Liik eesti keeles	Liik ladina keeles	Sortide arv Eesti sordilehes	Sordid	Esindatavad EL sordilehe sordid	Säilitusordid Eesti sordilehes	Registreeritud sordid
talirüps	Brassica rapa L. var. silvestris (Lam.) Briggs.	1	Legato			
harilik kartul	Solanum tuberosum L.	7	Anti, Piret, Maret, Teele, Ants, Reet, Tiina		Väike verev, Endla, Ando, Jõgeva kollane	
köögivili		24				
valge peakapsas	Brassica oleracea L.	1	Jõgeva			
söögiporgand	Daucus carota L.	1	Jõgeva Nantes			
põõsasaeduba	Phaseolus vulgaris L.	2	Vaia, Lemmik			
aedhernes	Pisum sativum L. (Partim)	6	Herko, Looming, Valma, Aamisepp, Erme, Virges			
redis	Raphanus sativus L.	1	Jõgeva 169			
harilik tomat	Solanum lycopersicum L.	12	Varto, Piibe, Visa, Terma, Erk, Mato, Koit, Vilja, Maike, Valve, Malle, Evelle			
pesasibul	Allium cepa L.var. Aggregatum	1	Jõgeva 3			
Kaalikas	Brassica napus ssp. napobrassica					Kohalik sinine, Kõpu
söödapeet	Beta vulgaris L.				Jõgeva Eckendorf	
suvivikk	Vicia sativa L.				Rae kohalik	

Nõuanne

- PMA seemne valdkonna koduleht <https://www.pma.agri.ee>
- ETKI koduleht <https://www.etki.ee/>
- Aretajad, tegelevad säilitusaretusega
- Kogenud seemnekasvatajad
- Õppepäevad
- Õppereisid
- Kirjandus
- MTÜ Eesti Seemneliit <http://www.seemneliit.ee/>

MTÜ Eesti Seemneliit

MTÜ Eesti Seemneliit <http://www.seemneliit.ee/>

The screenshot shows a web browser window displaying the homepage of the Estonian Seed Association (MTÜ Eesti Seemneliit). The browser's address bar shows the URL www.seemneliit.ee. The website features a navigation menu on the left with the following items:

- Uudised
- Ühingust
- Kontakt ja liikmed
- Sertifitseeritud seeme
- Oma toodetud seeme
- Külvisenormi kalkulaatorid
- Sordid ja sordikaitse
- Üritused ja infopäevad
- Kasulikud lingid
- Tunnustatud tegijad
- ESTONIAN SEED ASSOCIATION (english)

The main content area includes a header with the logo "SERT-seeme oodatust viljakam" and the website name "Seemneliit.ee". A prominent banner reads "Eesti Seemneliit Külvame usaldust!". Below this, there are two main sections:

- OMA TOODETUD SEEMNE DEKLAREERIMINE (2019 kasvuperiood)**
Kestab info kogumine lõppeval hooajal kasutatud kaitsealuste sortide oma toodetud seemnete kohta.
2019. aastaks külvatud oma toodetud seemnest saate sordiesindajaid teavitada [SIIN](#).
Kui soovite täita vormi paberkuul, palun pöörduge seemneliit@seemneliit.ee või helistage 569 39 565.
- Seemneliidu liikmete õppereis Poola seemnesektoriga tutvumiseks toimub 16.-20.06.2019**

At the bottom of the page, there are two small images: one showing a group of people in a field, and another showing a group of people in a meeting or office setting.

MTÜ Eesti Seemneliit

- 31 seemnekasvatajat
 - 11 sordiesindajat
 - ETKI
 - KEVILI
-
- Juhatus (7 liiget)
 - Tegevjuht

MEIE MISSIOON:

Edendada sertifitseeritud seemne kasvatamist ja kasutamist Eestis

Allikas Karen Rätsep MTÜ Eesti Seemneliit

Seemneliidu liikmed

Agrotrade OÜ	KEVILI Põllumeeste ühistu
Alar Mutli FIE	Kookla Seemnekeskus OÜ
Alar Tärner FIE	Kükkeri talu FIE
Antsla Heda OÜ	Laekvere PM OÜ
Ardo Kaljuste Nõmme Liha Piim FIE	Maret Tamme Tamme talu
Arli Sauna Nurga talu FIE	Meelis Ohu FIE
Aru Põllumajanduse OÜ	Oilseeds Trade AS
ASAT OÜ	Perfect Plant OÜ
Awe&Aser OÜ	Pihlama Talu FIE
Avispeamees OÜ	Pühaoru talu FIE
Baltic Agro AS	Rannu Seeme OÜ
BASF UAB	Rein Koch FIE
Bayer OÜ	Scandagra Eesti AS
Dotnuva Baltic AS	Sinialliku-Raudsepa talu FIE
Eedu-Enno talu FIE	Sürgavere PÜ
Eesti Murud OÜ	Syngenta Polska sp. z.o.o.
Eesti Taimikasvatuse Instituut	Tartu Agro AS
Erkalis OÜ	Toomas Tobreluts FIE
Erki Oidermaa FIE	Tulundusühistu Kaarli
Farmipartner OÜ	Valjala Seemnekeskus OÜ
Hannes Kurgpõllu Jaagu talu FIE	Voore Farm OÜ
Helgi ja Pojad OÜ	
Jaanus Ajaots FIE	

44 liiget

33
seemnekasvatajat

7
juhatuse liiget

8
sordiesindajat/
-omanikku

2 maheda
seemne tootjat

Täna tähelepanu eest!

Pille Ardel

Eesti Taimekasvatuse Instituudi asedirektor

Eesti Seemneliidu juhatuse liige

J. Aamisepa 1

48309 Jõgeva alevik

tel 7766929

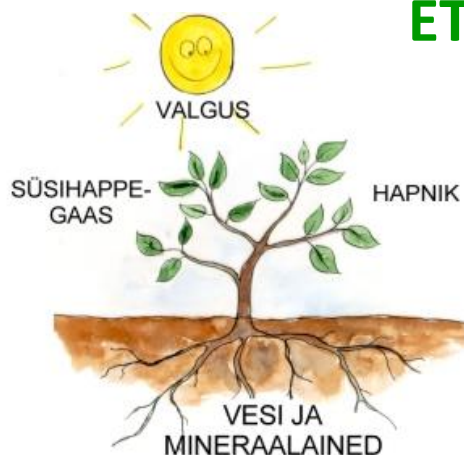
faks 7766902

pille.ardel@etki.ee

www.etki.ee

Eesti Taimekasvatuse Instituut

ETKI – põllumehe tark ja tarmukas partner

Eesti Taimekasvatuse Instituut
loodi 1. juulil 2013.a.
Instituut on Maaeluministeeriumi
valitsemisalas asuv ministeeriumi
hallatav riigi teadus- ja
arendusasutus